

Guía Docente				
Datos Identificativos			2022/23	
Asignatura (*)	Ordenación do Territorio		Código	630G02057
Titulación	Grao en Estudos de Arquitectura			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Quinto	Optativa	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición			
Coordinación	Gonzalez Harguindey, Javier	Correo electrónico	javier.harguindey@udc.es	
Profesorado	Gonzalez Harguindey, Javier	Correo electrónico	javier.harguindey@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O CONTIDO DA MATERIA DO MÓDULO DE COMPLEMENTOS FORMATIVOS ORGANÍZASE MEDIANTE UNHA SERIE DE TEMAS TEÓRICOS QUE OFRECEN UN COÑECEMENTO DA ORDENACIÓN TERRITORIAL: A PAISAXE E A súa DESCRICIÓN ANALÍTICA, O PATRIMONIO DO ESPAZO NATURAL E A súa PROTECCIÓN, As INTERVENCIÓNS NO PATRIMONIO CONSTRUÍDO, As FIGURAS DE ORDENACIÓN NAS súas MÚLTIPLES ESCALAS E As DIVERSAS FERRAMENTAS URBANÍSTICAS DO PLAN. A COMPOÑENTE PRÁCTICA DA MATERIA DESENVOLVE, Ao longo do CURSO ACADÉMICO, UN ÚNICO EXERCICIO DE ESCALA TERRITORIAL MUNICIPAL e/ou SUPRAMUNICIPAL A través de DIFERENTES FASES DE ELABORACIÓN: ANÁLISE E DIAGNÓSTIS, PROXECTO E ORDENACIÓN URBANÍSTICA.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A35	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos urbanos. (T)
A37	Capacidade para elaborar programas funcionais de edificios e espazos urbanos. (T)
A39	Aptitude para suprimir barreiras arquitectónicas. (T)
A40	Capacidade para exercer a crítica arquitectónica.
A42	Aptitude para catalogar o patrimonio edificado e urbano e planificar a súa protección. (T)
A45	Capacidade para deseñar e executar trazados urbanos e proxectos de urbanización, xardinería e paisaxe. (T)
A46	Capacidade para aplicar normas e ordenanzas urbanísticas.
A53	Coñecemento axeitado das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental, así como dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A57	Coñecemento axeitado da socioloxía, teoría, economía e historia urbanas.
A58	Coñecemento axeitado dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano e a ordenación territorial e metropolitana.
A59	Coñecemento dos mecanismos de redacción e xestión dos planos urbanísticos a calquera escala.
A60	Coñecemento da regulamentación civil, administrativa, urbanística, da edificación e da industria relativa ao desempeño profesional.
A69	Coñecemento avanzado de aspectos específicos da materia de Urbanismo no contemplados expresamente na Orde EDU/2075/2010
B1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita atoparse a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado
B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Coñecer a historia e as teorías da arquitectura, así coma as artes, tecnoloxías e ciencias humanas relacionadas con esta

B8	Coñecer o urbanismo e as técnicas aplicadas no proceso de planificación
B11	Coñecer as industrias, organizacións, normativas e procedementos para plasmar os proxectos en edificios e para integrar os planos na planificación
B12	Comprender as relacións entre as persoas e os edificios e entre estes e o seu entorno, así como a necesidade de relacionar os edificios e os espazos situados entre eles en función das necesidades e da escala humana
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecemento da ordenación territorial: a paisaxe e a súa descrición analítica, o patrimonio do espazo natural e a súa protección, as intervencións no patrimonio construído, as figuras de ordenación nas súas múltiples escalas e as diversas ferramentas urbanísticas do plan.	A40	B1	C1
	A53	B6	C4
	A57	B8	C5
	A58		C6
	A59		C7
	A60		C8
	A69		
Capacidade para a análise, diagnose, proxecto e ordenación dun ámbito territorial que permite manexar o plan xeral como unha ferramenta de ordenación urbanística.	A35	B2	C3
	A37	B3	
	A39	B4	
	A42	B5	
	A45	B11	
	A46	B12	

Contidos	
Temas	Subtemas
	TEORÍA
A_A EXPRESIÓN DO ESPAZO FÍSICO	01.a_O DEBUXO TERRITORIAL
B_OS COMPOÑENTES TERRITORIAIS	02.b_UN SISTEMA COMPLEXO: A REDE VIARIA 03.b_O PATRIMONIO NATURAL: A REDE DE ESPAZOS LIBRES E ZONAS VERDES 04.b_AS DOTACIÓNS URBANÍSTICAS 05.b_OS ELEMENTOS DA REURBANIZACIÓN

C_O FEITO CONSTRUIDO	06. c_O VALOR PATRIMONIAL DO EXISTENTE. PROXECTOS DE ESCALA INTERMEDIA 07. c_OS TIPOS RESIDENCIAIS
D_FIGURAS DE ORDENACIÓN URBANÍSTICA	08.d_EDIFICABILIDADE E DENSIDADE: O MODELO DE SECTOR DE HILBERSEIMER 09.d_A LEXISLACIÓN URBANÍSTICA: CONCEPTOS. 10.d_AS TÉCNICAS URBANÍSTICAS 11.d_O PLAN DE GRAN ÁMBITO. ESTRUTURA E MORFOLOXÍA
E_DESENVOLVEMENTO E SUSTENTABILIDADE	12.e_OS DESAFÍOS TERRITORIAIS
	PRÁCTICA
01_ ORDENACIÓN DUN ÁMBITO TERRITORIAL	TRABALLO DE ANÁLISE, DIAGNÓISIS, PROXECTO E ORDENACIÓN DUN ÁMBITO TERRITORIAL MUNICIPAL e/ou SUPRAMUNICIPAL QUE PERMITA COMPRENDER E INTERVIR CO PLAN ou OS PLANS XERAIS COMO FERRAMENTA DE ORDENACIÓN URBANÍSTICA SIGNIFICATIVA.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral		10	0	10
Lecturas		4	6	10
Seminario		1	0.5	1.5
Obradoiro		30	60	90
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	SESIÓNS EXPOSITIVAS DOS CONTIDOS DOS TEMAS DE TEORÍA
Lecturas	BIBLIOGRAFÍA DE REFERENCIA. TEXTOS DE CARÁCTER BÁSICO QUE PERMITEN REALIZAR UNHA SERIE DE REFLEXIÓNS SOBRE O PLAN URBANÍSTICO TANTO NOS ASPECTOS AMBIENTAIS COMO NOS DE ORDENACIÓN E PROTECCIÓN DO TERRITORIO.
Seminario	SESIÓN INTERACTIVA. EXPOSICIÓN DO TEMA E DISCUSIÓN DIRIXIDA
Obradoiro	SESIÓNS INTERACTIVAS DE TRABALLO. O ALUMNADO DESENVOLVERÁ na aula ao longo do CURSO ACADÉMICO, CONXUNTAMENTE COAS HORAS DE TRABALLO NON PRESENCIAL, as DIFERENTES FASES (ANÁLISES E DIAGNÓISIS, PROXECTO E ORDENACIÓN) DO EXERCICIO PRÁCTICO. OS COMENTARIOS E AS CRÍTICAS INDIVIDUALIZADAS PRODUCIRANSE SIMULTANEAMENTE AO TRABALLO DO ALUMNADO NA AULA. AO FINAL DE CADA UNHA DAS FASES REALIZARASE UNHA SESIÓN DE EXPOSICIÓN PÚBLICA COLECTIVA DO CONXUNTO DOS EXERCICIOS E EFECTUARASE UNHA CRÍTICA VALORATIVA.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Lecturas Seminario Obradoiro	NAS LECTURAS E NO SEMINARIO PRODUCIRASE UNHA ATENCIÓN INDIVIDUALIZADA ACORDE Á DEMANDA DO ALUMNADO E DA súa INTERACCIÓN EXPONDO DÚBIDAS E CUESTIÓNS SOBRE OS TEMAS SUXERIDOS. NO OBRADOIRO, A ORDENACIÓN DO TERRITORIO ELIXIDO COMO ÁMBITO DO TRABALLO DE CURSO PROPONSE COMO O OBXECTIVO para CONSEGUIR MEDIANTE O DESENVOLVEMENTO DA PRÁCTICA. DEVANDITO TERRITORIO ABORDARASE DE XEITO CONXUNTO MEDIANTE UNHA DOBRE LECTURA ESCALAR: DESDE CONSIDERACIÓNS DO CONCRETO, A ESCALA DO PARTICULAR, E DESDE ASPECTOS XENÉRICOS, A ESCALA DO XERAL. AS EXPOSICIÓNS DOS DIFERENTES GRUPOS DE ESTUDANTES EXPORÁN SECUENCIALMENTE OS PROBLEMAS DETECTADOS, AS SOLUCIÓNS PROPOSTAS E A NORMATIVA ADOPTADA. O PROFESOR COS seus COMENTARIOS E CRÍTICAS TRATARÁ DE INTRODUCIR A TODOS ELES NA REALIZACIÓN DUN TRABALLO COLABORATIVO, AGREGANDO AS DIFERENTES PROPOSTAS, NA CONSECUCIÓN DUN DOCUMENTO URBANÍSTICO, NUN SÍMIL DE PLAN XERAL DE ORDENACIÓN MUNICIPAL. Os COMENTARIOS E CRÍTICAS PRODUCIRANSE EN GRUPOS REDUCIDOS CANDO O NIVEL DE ELABORACIÓN DO TRABALLO ASÍ O ACONSELLE. ASÍ MESMO INCORPORÁRASE O RESTO DO GRUPO SE O GRADO DE DEFINICIÓN DEMANDÁSE, COA FINALIDADE DE IMPLICAR Á TOTALIDADE DO ALUMNADO NA FORMALIZACIÓN DUNHA PROPOSTA CONXUNTA DE ORDENACIÓN URBANÍSTICA. . Medidas de dedicación para o ?Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia?. O alumnado nesta circunstancia: __Con respecto ás clases de teoría terá dispénza de asistencia ás devanditas clases. Deberá acudir polo menos a un 20% das titorías establecidas no horario dos docentes de teoría da materia para resolver as cuestións pertinentes de seguimento. __Con respecto ás clases de práctica, estes estudantes deberán asistir a un mínimo do 80% das clases, incluídos nesta porcentaxe os días da sesión de presentación conxunta dos traballos. Ase mesmo, os docentes de prácticas disporan un 20% das súas titorías, a requirimento dos estudantes, para o reforzo necesario dos traballos a presentar. En ambo-los dous casos, axustaranse ditas medidas segundo os casos concretos, adecuándose ás circunstancias particulares

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Lecturas		O ALUMNADO REALIZARÁ ENSAIOS, COMENTARIOS OU PEQUENAS PROBAS TEÓRICO-PRÁCTICAS QUE PERMITAN COMPROBAR EL GRADO DE COMPRENSIÓN DOS CONTIDOS CONCEPTUAIS E PROCEDEMENTAIS DA MATERIA	20
Obradoiro		A PRÁCTICA PROPORCIONARÁ UN COÑECEMENTO DETALLADO DA REALIDADE FÍSICA a través da CORRESPONDENTE DOCUMENTACIÓN GRÁFICA E ESCRITA. A REFLEXIÓN HA DE CONSIDERAR OS ÁMBITOS ESTABLECIDOS NA súa LOCALIZACIÓN TERRITORIAL PARA DETECTAR MEDIANTE UNHA ANÁLISE DAFO (DEFICIENCIAS, AMEAZAS, FORTALEZAS E OPORTUNIDADES) OS seus ELEMENTOS MÁIS RELEVANTES E REALIZAR UN DIAGNÓSTICO. ESTE MATERIALIZARASE MEDIANTE UN PROXECTO DE INTERVENCIÓN DEFININDO ACTUACIÓNS CONCRETAS QUE XENERALIZADAS DESEMBOCARÁN NUNHA ORDENACIÓN URBANÍSTICA	80

Observacións avaliación

* _UTILIZARASE O MÉTODO

DE AVALIACIÓN CONTINUA CON ENTREGAS PARCIAIS DAS DIFERENTES FASES E UNHA ENTREGA E PRESENTACIÓN FINAL DO CONXUNTO DA PRÁCTICA, TANTO NA PRIMEIRA COMO NA SEGUNDA OPORTUNIDADE.

* _O ALUMNADO ORGANIZARASE EN GRUPOS DE TRABALLO PARA DESENVOLVER O EXERCICIO PRÁCTICO NO OBRADOIRO.* _A ASISTENCIA ás SESIÓNS MAXISTRAS e ao OBRADOIRO FÍXASE NO 80% COMO MÍNIMO

* O ?Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia? para aprobar esta materia cumprirá as mesmas condicións que o resto do alumnado matriculado nela.

* IMPLICACIÓNS DE PLAXIO na realización das probas ou actividades de avaliación: "A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente a cualificación de suspenso '0' na materia na convocatoria correspondente, invalidando así calquera cualificación obtida en todas as actividades de avaliación para a convocatoria extraordinaria".

Fontes de información

Bibliografía básica

01_EL DIBUJO TERRITORIAL01.1_Dalda Escudero, Juan Luis. El dibujo del territorio en Boletín Académico 1. 1-1985. A Coruña: ETSA, 1985.01.2_Una cartografía per il territorio catalano.Lotus internacional nº 23. 01.3_La identitat del territori català. Les comarques. Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme, Extra 1 y 2. Barcelona: COAC, 1981.02_UN SISTEMA COMPLEJO: LA RED VIARIA02.1_Boaga, Giorgio. Diseño de tráfico y forma urbana. Barcelona: GG, 1977.02.2_Sulla strada. Casabella nº 553-54, enero-febrero 1989. Milano: Elemond periodici, 1989.02.3_Lynch, Kevin. Planificación del sitio. Barcelona: GG, 198002.4_Rigotti. Urbanismo. La técnica. Barcelona: Labor, 1966.03_UN PATRIMONIO NATURAL: LA RED DE ESPACIOS LIBRES Y ZONAS VERDES03.1_Ballester-Olmos y Anguís, José Francisco y Amparo Morata Carrasco. Normas para la clasificación de los espacios verdes. Valencia: UPV, 2001.03.2_Hough, Michael. Naturaleza y ciudad. Planificación urbana y procesos ecológicos. Barcelona: GG, 1998.03.3_Salvador Palomo, Pedro J. La planificación verde en las ciudades. Barcelona: GG, 2003.04_LAS DOTACIONES URBANÍSTICAS04.1_Fundación Kaleidos. Equipamientos municipales de proximidad. Plan guía para su planificación territorial y construcción. Gijón: Trea, 2003.04.2_Moreno López, Juan Luis. Dotaciones, equipamientos urbanísticos. El sustrato de la urbanística social. Madrid: Montecorvo, 1999.05_LOS ELEMENTOS DE LA REURBANIZACIÓN05.1_López Candeira, José Antonio. Tratamiento del espacio exterior. Madrid: Munilla-Lería,200205.2_McCluskey, Jim. Parking. Manual de diseño ambiental. Barcelona: GG, 199005.3_Segarra Lagunas, Silvia. Mobiliario urbano, historia y proyectos. Granada: Universidad de Granada, 2012.05.4_Serra, Josep María. Elementos urbanos: mobiliario y microarquitectura. Barcelona: GG, 199606_EL VALOR PATRIMONIAL DE LO EXISTENTE. PROYECTOS DE ESCALA INTERMEDIA06.1_Pol, Francisco (coord.). La ciudad como proyecto: recuperación, transformación, innovación en los centros históricos europeos. Valencia: UIMP, MOPU y Generalitat Valenciana, septiembre 1989.06.2_UR 5. El proyecto urbano I. Barcelona: LUB, ETSA, UPC, 1987.06.3_UR 6. El proyecto urbano II. Barcelona: LUB, ETSA, UPC, 1988.07_LA TIPOLOGÍA RESIDENCIAL07.1_Martí Aris, Carlos. Las formas de la residencia en la ciudad moderna: vivienda y ciudad en la Europa de entreguerras. Barcelona: Servicio de Publicaciones de la UPC, 1991.07.2_Paricio, Ignacio y Xavier Sust. La vivienda contemporánea. Programa y tecnología. Barcelona: ITeC, septiembre 1998.07.3_Ravetllat, Pere Joan. Bloques de viviendas. Una perspectiva contemporánea. Barcelona: GG, 1982.07.4_Schneider, Friederike. Atlas de plantas. Viviendas. Barcelona: GG, 1997.07.5_Sherwood, Roger. Vivienda: prototipos del movimiento moderno. Barcelona: GG, 1983.08_EDIFICABILIDAD Y DENSIDAD: EL MODELO DE SECTOR DE HILBERSEIMER08.1_Hilberseimer, Ludwig. La arquitectura de la gran ciudad. Barcelona: GG, 1979.08.2_Hilberseimer, Ludwig. The new regional pattern: industries and gardens, workshops and farms. Chicago: Paul Theobald, 1949.08.3_Hilberseimer, Ludwig. Un'idea di piano. Venecia: Marsilio Editori, 1976 (1ª ed. 1967).09_LA LEGISLACIÓN URBANÍSTICA: CONCEPTOS09.1_Bassols, Martín. Génesis y evolución del derecho urbanístico español. Madrid: Montecorvo, 1973.09.2_García de Enterría, Eduardo y Alfonso Luciano Parejo. Lecciones de derecho urbanístico. Madrid: Civitas, 1981.09.3_Quintana, Tomás et al. Legislación urbanística, de edificación y vivienda de Galicia. Valencia: Tirant lo Blanch, 2001.10_LAS TÉCNICAS URBANÍSTICAS10.1_Aymonino, Carlo. Lo studio dei fenomeni urbani. Roma: Officina edizioni, 1977.10.2_Esteban i Noguera, Juli. Elementos de Ordenación Urbana. Barcelona: UPC, 1998.10.3_Esteban i Noguera, Juli. La ordenación urbanística: conceptos, herramientas y prácticas. Barcelona: Electa, 200310.4_Sabaté, Joaquim y Enric Serra. Vindicació de les Ordenances Figuratives del París Barroc en Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme, nº 148, noviembre 1981. Barcelona: COAC, 1981, pp.63-74.11_EL PLANEAMIENTO DE GRAN ÁMBITO. ESTRUCTURA Y MORFOLOGÍA11.1_Borja, Jordi et al. Ciudad para la sociedad del siglo XXI. Valencia: Icaro, 2001.11.2_D. G. de Planificación Intermodal del Transporte en las Grandes Ciudades del MOPTMA. Movilidad y territorio en las grandes ciudades: el papel de la red viaria. Madrid: Centro de Publicaciones MOPTMA, 1993.11.3_López de Lucio, Ramón. Ciudad y Urbanismo a finales del siglo XX. Valencia: Servei de Publicacions de la Universitat de València, 1993.11.4_Monclús, Francisco Javier. La ciudad dispersa. Suburbanización y nuevas periferias. Barcelona: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 1998.

Bibliografía complementaria	01_EL DIBUJO TERRITORIAL01.a_Boletín Académico 22. 1-1998. La Urbanística como actividad académica en la ETSA de A Coruña. A Coruña: ETSA, 1998. 01.b_Casabella nº 517, 525, 540. L'Atlante di Parigi. Bruno Fortier, 1985-87. 01.c_Dalda, Juan Luis y Cándido López. Urbanística 2. Curso Académico 1995/96. 01.d_González Cebrián, Juan José. La ciudad a través de su plano: La Coruña. La Coruña: Ayuntamiento de La Coruña, 1984. 01.e_UR 1. El urbanismo urbano. Barcelona: LUB, ETSA, UPC, enero 1985.02_UN SISTEMA COMPLEJO: LA RED VIARIA02.a_Archives d'Architecture Moderne AAM Nº 15. Project reconstruction Luxembourg. Leo Krier, 1978.02.b_Construcción de la Ciudad- 2C, Nº 6-7. Ildefonso Cerdá 1876-1976. Barcelona: Coop. Ind. de trabajo asociado, 1977.02.c_D. G. de Transportes, Consejería de Política Territorial de Madrid. Recomendaciones para el diseño de glorietas de carreteras suburbanas.02.d_Manchón, Felipe et al. MOPT. Recomendaciones para el proyecto y diseño del viario urbano. Madrid, 1995.02.e_MOP. Recomendación para el diseño de enlaces, 1968.02.f_MOP. Recomendación para el diseño de intersecciones, 1975.02.g_MOPT.Carreteras urbanas: Recomendaciones para su planeamiento y proyecto, 1992.02.h_Oficina del Plan, Ayuntamiento de Madrid. Recomendaciones para el diseño viario, 1981.03_UN PATRIMONIO NATURAL: LA RED DE ESPACIOS LIBRES Y ZONAS VERDES03.a_Portas, Nuno et al. Políticas Urbanas. Tendencias, estrategias e oportunidades. Lisboa: Fundação Calouste Gulbekian, 2003.03.b_Sabaté Bel, Joaquim (coord.). Patrimoni i projecte territorial. Colònies, Séquia de Manresa i Delta del Llobregat. Barcelona: Diputació Barcelona, Xarxa de municipis. Àrea d'Infraestructures, Urbanisme i Habitatge, 2004.03.c_Sabaté Bel, Joaquim (ed.). Projectar el territori en temps de incertidumbre. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques y UPC,2007.03.d_IDAE. Manual para la ciudad sostenible. Madrid: IDAE, 2002.03.e_La ciudad sostenible. Exposición en Barcelona 1998. Barcelona: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 1998.04_LAS DOTACIONES URBANÍSTICAS04.a_Equipaments. Debats d'Arquitectura i Urbanisme nº 10. Lleida: COAC. Demarcación de Lleida, 2000.04.b_Mostaedi, A. Equipamientos para la cultura y la educación. New Architectural Concepts. Barcelona: Instituto Monsa de Ediciones, 2001.04.c_Nadal, Sara y Carles Puig. Alrededor de. Projectar la Periferia. Barcelona: GG, 2002.05_LOS ELEMENTOS DE LA REURBANIZACIÓN05.a_Ajuntament de Barcelona. Àrea d'Urbanisme. Plans i projectes per a Barcelona 1981-1982. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1983.05.b_Arquitectura nº 263, noviembre-diciembre 1986. Reforma de la Puerta del Sol. Madrid: COAM, 1986.05.c_Boeminghaus, D. Pavimentos y límites urbanos. Barcelona: GG, 1984.05.d_Generalitat de Catalunya. Suports i Ancoratges per a la senyalització exterior. Barcelona, 1984.06_EL VALOR PATRIMONIAL DE LO EXISTENTE. PROYECTOS DE ESCALA INTERMEDIA06.a_Krier, Rob. El espacio urbano. Proyectos de Stuttgart. Barcelona: GG, 1981.06.b_Martí Aris, Carlos (coord.). La manzana como idea de ciudad. Elementos teóricos y propuestas para Barcelona. III SIAC. Barcelona: 2C ediciones.06.c_Sainz Guerra, José Luis et al. Las siedlungen alemanas de los años 20: Frankfurt, Berlín, Hamburgo. Valladolid: COA Castilla y León Este, 1995.07_LA TIPOLOGÍA RESIDENCIAL07.a_Ministerio de la Vivienda et al. Habitar el presente. Vivienda en España: sociedad, ciudad, tecnología y recursos. Madrid: Ministerio de la Vivienda, 2006.07.b_Mozas, Javier y Aurora Fernández Per. Densidad. Nueva vivienda colectiva. Vitoria Gastez: a+t ediciones, 2004.07.c_Planelles, Mercedes (coord.). Nuevos modos de habitar. Valencia: COACV, 1996.07.d_Polano, Sergio et al. Holanda 1870-1940. Città, casa, architettura. Milano: Electa Editrice, 1980.07.e_Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme nº 211. Vivienda. Nuevas ideas urbanas. Barcelona: COAC, 1996.08_EDIFICABILIDAD Y DENSIDAD: EL MODELO DE SECTOR DE HILBERSEIMER08.a_Pommer, Richard, David Spaeth y Kevin Harrington. In the shadow of Mies.Ludwig Hilberseimer. Architect, educator and urban planner. New York: The Art Institute of Chicago in association with Rizzoli International Publications, 1988.08.b_Rassegna. Trimestrale, Anno VII, nº 27/3, settembre 1986. Ludwig Hilberseimer 1885/1967. Bologna: C.I.P.I.A. s.r.l.,1986.08.c_Safran, Yehuda. Mies Van der Rohe. Barcelona: GG, 2001.08.d_Waldheim, Charles. Case: Hilberseimer, Mies Van der Rohe. Lafayette Park. Detroit. Múnich, London, New York: Prestel, Harvard University, 2004.09_LA LEGISLACIÓN URBANÍSTICA: CONCEPTOS. EL MODELO DE SECTOR DE HILBERSEIMER09.a_Parejo, Alfonso Luciano. La ordenación urbanística. El período 1956-75. Madrid: Montecorvo, 1979.10_LAS TÉCNICAS URBANÍSTICAS10.a_Font, Antoni et al. Infraestructuras del Transport i Forma Urbana. Barcelona: Fundación Politècnica de Catalunya, UPC, noviembre 1995.10.b_Mancuso, Franco. Las experiencias del zoning. Barcelona: GG, 1980.10.c_Sabaté Bel, Joaquín. El proyecto de la calle sin nombre. Barcelona: Fundación Caja de Arquitectos, 1999.10.d_Solá Morales, Manuel et al. Ciutat Funcional i Morfologia Urbana. Barcelona: UPC, setembre 1994.11_EL PLANEAMIENTO DE GRAN ÁMBITO. ESTRUCTURA Y MORFOLOGÍA11.a_Amendola, Gianfranco. La ciudad postmoderna. Magia y miedo de la ciudad contemporánea.

Madrid: Celeste, 2000.11.b_Bellet, Carme y Josep María Llop. Ciudades intermedias. Urbanización y sostenibilidad: VII semana de estudios urbanos, del 30 de marzo al 3 de abril de 1998. Lleida: Milenio (Colección Actas), 2000.11.c_Miralles y Guasch, Carme. Ciudad y transporte. El binomio imperfecto. Barcelona: Ariel, 2002.11.d_Rico, Juan Carlos. El paisajismo del siglo XXI. Entre la ecología, la técnica y la plástica. Madrid: Silex Ediciones, 2004.11.e_Zárate Martín, Antonio. Ciudad, transporte y territorio. Madrid: UNED, 1996.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Proxectos 8/630G02036

Urbanística 5/630G02042

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxectos 9/630G02041

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías